

prijatelji šole. Na tihem se bojimo celo katastrofe, če bi najmočnejše stranke naše, ga državnega zbora segle po državnem ljudskošolskem zakonu. Morda bi ga današnji državni zbor že prevrgel, toda zdi se, da so nasprotniki dobre ljudske šole precej previdni in nekako zadovoljni z dejanskim vplivom na šolstvo, da niti ne marajo spreminjati mrtvega zakonskega besedila ter dražiti po nepotrebnem naprednih duhov. Stvar bi ne bila posebno lažja, to čutijo oni in to vedo tisti, ki so pripravljeno braniti vsaj to, kar imamo.

Na drugo stran pa se odpira ljudskemu šolstvu že celo drugačen svet. Če je postala iz šolstva v dosedanjem razvoju iz cerkvene posvetne demokratične državne institucije, še ni zadosti, da bi bili z njo zadovoljni v tej obliki. V vseh kulturnih državah se stremi za poglobitvijo in reformo učiteljske izobrazbe. Sedaj se je že ukoreninilo prepričanje, da se imajo priznati vsučilišča kot središča znanstvene in izobraževalne dela kot najprimernejši zavodi za učiteljsko izobrazbo. Toda da se ugotovi zahtevam, ki jih izrekamo z besedami »akademična izobrazba«, je potrebna delitev sedanjih prenapolnjenih filozofskih fakultet na znanstveno-teoretični in na strokovno-tehnični oddelek. V drugem bi se izobraževalo učitelstvo za raznovrstne šole. Seveda je treba odpraviti učiteljska v sedanji obliki ter zahtevati, da dovrši učiteljski kandidat reformirano srednjo šolo. Značilno je, da nastajajo v Ameriki že posebne šolske fakultete (educational departments). Dokler se ta reforma ne izvede, nam naj za silo zadoščajo za nadaljevalno izobrazbo vseučiliški tečaji v počitnicah, ki se morajo tudi na Slovenskem kmalu ukoreniniti. Kadar se razširi učiteljska izobrazba, takrat se povzdigne tudi kulturni pomen in družabno stališče našega stanu.

Dandanes se učiteljevo delo ne sme več omenjati na šolsko sobo. Učitelj ima vršiti važno nalogo na polju ljudske izobrazbe. Po uvedbi splošne šolske dolžnosti, splošne, enake in direktne volilne pravice, splošne vojaške dolžnosti in narodne šole se je povzdignila naloga državljanskega življenja in je nastala potreba nadaljevalne izobrazbe odrasli mladini ter ljudske izobrazbe sploh.

Ko se je poddržalo ljudsko šolstvo, takrat še ni bilo na mah zadosti izobraženih pedagoških strokovnjakov, ki bi bili prevzeli upravo šolstva. Kar se je vzelo bogoslovcem, so vzeli v roke juristi, ki pa se po naravnem razvoju šolske uprave polagoma odtegujejo in prepuščajo svoje volilno mesto pedagogom. Vse šolstvo stremi po avtonomiji v okviru države in nasledok bo, da se bo morala razdružiti nenaravna zveza šolstva in bogočastja v skupnem ministerstvu. V dogledni dobi bomo imeli kot najvišji šolski urad posebno naučno ministerstvo, kateremu bodo stali ob strani kot posvetovalni organi naj-

»Noemi,« je rekel z žalostnim glasom, »prebdel sem strašno noč. Še nekaj takih noči, in sila mojega življenja bo porabljena kakor se porabi olje v svetilki. Ni ti treba pojasniti. Poslušal sem vaju za grmom. In on te je poljubil — ta bednik!«

Noemi je vstala s klopi, na katero je sedla. »Niti besede več!« je rekla strogo in ga merila s ponosnim pogledom. »Imela sem sočutje s teboj, toda ne zaslužiš ga. Pojdi!«

Jurij se je divje zasmel. »Sočutje! To naj bo za me dovolj, če bom priden in ne bom motil grlečih golobov. Za me sočutje in zanj ljubezen, za tega — — —«

»Da,« ga je prekinila, »da, ljubezen, neizmerno večno ljubezen!« In vprla je oči v večerno nebo.

Jurij je škripal z zobmi. »Ali pa veš, koga ljubiš in zaradi koga hočeš zavreči moje čisto, odkritosrčno srce? Ali veš, da je ta bednik — — —«

»Molči!« je kriknila Noemi ježno.

»Ne bom molčal!« je vskliknil Jurij divje. Toda njegov glas je postal mehak in se bolešno tresel, ko je nadaljeval: »Noemi, molčati hočem o svoji ljubezni, dasi mi krvavi srce; ne bom te mučil s tarnanjem obupne duše — toda poslušaj me kot prijatelja! Saj morda niti ne veš, da je ta propalica — — —«

»Ničesar nočem izvedeti!« ga je odločno zavrnila deklica. »Najmanj od tebe! Vedi, obrekovalec, da te sovražim.«

višji šolski sveti, ločeni po narodnosti. Če hoče biti uprava teh svetov količkaj demokratska, potem se njihovi člani ne smejo imenovati, ampak svobodna volitev jih mora posaditi na ta važna mesta. Na Francoskem že imamo podobno institucijo (conseil supérieur de l'instruction publique). Takrat bo tudi konec raznih političnih in strankarskih vplivov na šolstvo, olajšalo se bo breme večnega ukazovanja, reglementovanja in šolskega birokratizma. Prosta šola in prosto učitelstvo bosta prva kulturna činitelja v narodnih in državi.

Sklenimo! Radi trdimo in deklariramo po 40 letih državnega ljudskošolskega zakona, da je ljudska šola nositeljica kulture do najnižjih slojev naroda; radi hvalimo ljudsko šolo, da je obrodila tudi v slovanskih narodih novo življenje; priznamo tudi in sprevidimo, da je naša bodočnost odvisna od šolske izobrazbe sedanjih in prihodnjih rodov in bodimo na straži za dobro narodno šolo.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Iz Poljubinja pri Tolminu. — Odkar prihaja kaplan Tomsč iz Tolmina v našo vas, ni več miru. On je provzročil samo sovraštvo in jezo mej sosedih. Z našimi hčerami od 14 let naprej prepeva do 11 ure in tudi do polnoči; zjutraj jih je pa težko sklicati na delo. Mi kmetje in naši otroci moramo trdo delati, da se preživimo, ne pa ponočevati. Vi, kaplan Tomsč, lahko ponočujete in vasujete, ker imate vsega dosti in pa po dnevu spite. Pa povemo vam, da naša dekleta po noči pri miru pustite, sicer se vam utegne kaj neščene zgoditi. Ona so še mlada. Mi jih učimo zvečer iti zgodaj spat in zjutraj zgodaj vstati in previdno delati. Vi pa porivate te nauke starišev in jih učite ponočevati in na veselice hoditi. — Odkar zahajate vi, nesrečni kaplan Tomsč k nam, nas naše hčere več ne ubogajo, da bi hodile zvečer počivat in spat in vsled tega je prišlo tudi v naše družine mnogo jeze in kletvine. Pomagajte, kdor more in zna, da se prepreči to kaplanovo ponočevanje. Več Poljubincev-starišev.

Sv. Lucija. — Polnili bi stalno predale listov s krivicami, koje nam dela naša železniška uprava v upravnem in narodnostnem oziru. Naše skromno ljudstvo sme biti zadovoljno, da se je privadilo mirno prenašati ravnanja raznih Vjeserjev, oholih nemških sprevedov, itd. kajti vse kaže, da ne bo še dolgo boljše. Železnica je za nemški sistem in ako bi se upal kateri uradnik v prijaznem stiku s prebivalstvom zadobiti njegove simpatije, kršil bi običajno surovost in zadela bi ga kazen, ker ni bil solidaren z ostalimi v oholosti in neoliki. — Tako se nam zdi sedaj ob premestitvi načelnika Kelca iz Sv. Lucije. Do skrajnosti vester uradnik je bil

Jurij se je stresnil. Roke so se mu stisnile v pesti, oči so mu zažarele, zasilele ustnice so se mu grozne tresle. »O sovraštvo govoriš? Oj, dekle, ti ga ne poznaš — ti ne poznaš te strašne, uničujoče strasti, ki polni mojo dušo, ti ne veš, kaj vse je sovraštvo mogoče.«

»Menda me ne nameravaš umoriti?« je vskliknila Noemi, nehote se umikaje od njega.

»Tebe?« je rekel Jurij. »Tebe nikdar!« Nato je pristopil tesno k njej in jej zasikal na uho: »Tebe nikdar, toda nekega drugega.«

Noemi je zatrepetala groze.

»Čuj!« je nadaljeval. »Ko sem gledal včeraj na Ripu skozi veje grmovja vajino ljubinkovanje, se je svetil v tej roki velik nož. V nekem trenutku so ti prsti krčevito stisnili njegov rog, ta nož se je zalesketal v zraku — toda tedaj so se prikazale med menoj in njim krvave, grozno zijajoče oči — slepe oči moje matere. Vsled groze mi je padel nož iz roke. Toda zopet ga najdem, in moja mati ne bo vedno duh, ki čuva tega propalico, po katerem krvi hrepeni moj nož!«

Predno se je Noemi prav zavedla iz svojega strahu, je Jurij preskočil ograjo in izginil v somraku.

(Dalje prihodnjik.)

g. Kelec — Slovenec in olikan prijazen človek. Naša postaja, ki veže promet vseh gora od Predela do Cerkna, je bila od prvega začetka pod njegovim vodstvom, in častno spričevalo mu je, da so vedeli vsi, ki so prišli ž njim v stik, le hvalo za vljudnost in postrežljivost. Istotako je bil v privatnem življenju vesel in prijeten družabnik, kojega je čislal tujec in domačin. Vse to pa pomeni slabo spričevalo v Trstu in pri nemški gospodi zgoraj in spodaj in ker ne žele, da bi bilo ljudstvo zadovoljno, so Kelca prestavili. — Upamo, da nam bo prilika pregledati in pojasniti s časom predale tajnega arhiva slavne železniške uprave in tedaj si poiščemo zadoščenja za marsikaj, kar je že bilo.

Gospodu Kelec pa kličemo v pozdrav srčno zahvalo za delovanje ter: Na svidenje!

Iz goriške okolice.

Iz Št. Ferjana. — (Podivjanost čukov.) — V 32. šte. »Prim. lista« trdi neki čuk, da ni res, da bi bili napadali po dnevi s kamenjem za časa obč. volitev. — Mi smo v tem članku v »Soči« to le mimogrede omenili, a ker ta čuk izziva in imenuje dopisnika lažnika, smo tu z golimi dokazi na razpolago. — Na dan obč. volitev je prišel na volišče tudi visokorodni gosp. grof Žiga Attems iz Podgore. — Ker gosp. grof ni volil po volji čukov, se jim je zameril in zato je prišlo do sledečega dogodka: Takoj po volitvi, se je vrnil g. grof s svojim konjem proti domu. Moral pa je iti mimo čukov, kateri so bili zbrani pred krčmo ter tam napadali in izzivali vsakega, če ni volil po njih komandi. — Podivjani čuki niso prizanesli tudi gosp. grofu. Ko so zapazili od daleč gosp. grofa, so se postavili v vrsto in ko je šel mimo, so kakor na povelje vsi naenkrat obrnili svoje hrbte; temu je sledilo še besno kričanje in rjojenje. Med tem divjanjem je priletelo tudi kamenje — Terseglav je učil v Mirnu: »V eni roki kamen!« — in ranilo konja. — Da bi padlo kamenje z nebes, ne verjamemo, ker o takih čudežih nismo še slišali. Morda prevzamejo »patent« za take čudeže — čuki?! — Vse to se je zgodilo pred krčmo »V Dvoru«, katera se nahaja v hiši barona Tacco in katero vodi g. Trpin, oskrbnik gorej omej. barona — okoli šeste pop. Upamo, da bo sedaj onemu čuku dovolj pojasnjeno! Čuk v »Prim. listu« je mislil, da se bo pral z lažmi in zahteval, da se imenuje napadena oseba. — Prav, mi smo s tem zadovoljni, tako imajo cenj. čitatelji še natančnejšo sliko o podivjanosti naših čukov. — Gospoda grofa pa prosimo na tem mestu, da bi nam oprostil, če smo imenovali njegovo ime v javnosti toda, bilo je potrebno, da se stvar pojasni. — Smešen pa je v onem članku pogovor med Sokolom in nekim čukom. — Vse skupaj je zelo neumno in se takoj spozna, da je iz čukovske fabrike. Kajti, kako so dobri brezplačni piščanci, vino, itd. vedo čuki najboljšje. — Gotovo se jim še sedaj cedé sline po onih lepih dneh za časa obč. volitev, ko so imeli nič manj kakor 4. krčme na razpolago, kjer so jedli in pili zastonj, kolikor so hoteli. — Tako bi moralo biti vedno kaj ne, gospodje čuki? — Za sedaj pika.

Družba sv. Cirila in Metoda.

200×1000! Za obrambni sklad družbe sv. C. in M. se je oglasil z Goriškega še g. Štipko Štekar v Ajdovščini. — Z Goriškega je še mnogo premalo priglsov k obrambnemu skladu!

Za družbo sv. Cirila in Metoda je izdala prodaja sladčih pri kolesarski slavnosti v Dol. Vrtojbi K 30'70; prodaja razglednic K 5'70. Skupaj K 36'40.

Znesek se je izročil podružnici družbe sv. C. in M. v Vrtojbi.

Za družbo sv. C. in M. darovali pri litru »moškata« v Kalu g. Pirih Matevž, župan v Kalu 2 K, Saksida Adalbert, zid. mojster z Gradišča 1 K, Milutin pl. Locatelli in August Cejan iz Dol. Vrtojbe vsak po 1 K, skupaj 5 K. Ta znesek se je izročil g. A. Cejanu, kateri ga je odstopil podružnici družbe sv. C. in M. v Vrtojbi.

Za družbo sv. Cirila in Metoda K 7'— nabral g. Črnko. Hvala!

Na Sokolski slavnosti v Št. Andrežu je priredila podružnica sv. C. in M. buffet, kjer se je razprodajalo raznovrstne reči.

Razprodalo se je za 82 K. Čistega prebitka je 36'01 K. Srčna hvala vsem, ki so pripomogli, da se je toliko izkupilo! Bog plati!

Domače vesti.

Prosimo gg. sotrudnike in druge somišljenike, da nam poročajo točno sproti o vsem volilnem gibanju po deželi.

Poroka. — Včeraj zjutraj se je poročil g. Ivan Beltram iz Mirna z gđ. Ernesto Černe iz Gor. Vrtojbe. Mlademu paru naše častitke!

Smrtna kosa. — V Rihembergu je umrl posestnik Rudolf Rentler. Naj počiva v miru. Preostalim naše sožalje!

Akademično ferijalno društvo »Adrija« bo imelo svoj VII. redni občni zbor dne 4. septembra ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj v Gorici pri »Jelenu« s sledečim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika; 2.) Poročilo odbora: a) tajnika, b) blagajnika; 3.) O dijaški samopomoči; 4.) Volitev predsednika in novega odbora. 5.) Slučajnosti. — Takrat se ne razpošilja posebnih vabil. Vabimo tem potom vse tovariše redne člane in g. starešine, da se gotovo udeležijo občnega zbora. Posebno pa kličemo v svojo sredo tovariše abiturijente, ki naj prinesejo v društvo novih močij. V času, ko se klerikalno dijaštvo na vsem Slovenskem organizuje in pod kranjskim vplivom tudi na prostem Primorskem vidno množi, je naša dolžnost, da se i mi trdneje zvežemo in organizujemo, da odtegnemo naše dijaštvo iz rok prekogorske sužnosti. — Odbor »Adrije.« —

Ne pojdemo volit ... pravijo nekateri volilci. Zdi se jim preveč strankarstva, češ: tu je napredna stranka, kmečka, socialnodemokratska, klerikalna starostnarska in novostrojarska in slišali smo, da hoče tudi N. D. O. postaviti svoje kandidate. Kandidatov kot gob po dežju! — Našim somišljenikom polagamo na srce, da se ni treba ozirati na nasprotno stranke, marveč dolžnost je njihova, da se ravnajo po navodilih, ki bodo dana seveda v sporazumu z volilci ... To je dolžnost. Ne iti volit ... bi se reklo v današnjih časih pomagati klerikalcem do zmag. »Pa če se bomo borili tako razkropljeni, kaj bo? Nič!« ... ugovarjajo. No, mi slimo, da v tem oziru prevlada — pame! Kdor bo delal proti volji ljudstva, ki je le ena, prevzame nase stransko odgovornost, ki se utegne nad njim kruto maščevati!

Socijalni demokratje že imajo svoje kandidate. Postavili so jih seveda le za splošno kurijo. Kandidatje so: dr. Henrik Tuma, odvetnik v Gorici, trgovec Vrčon iz Skrilj na Vipavskem in Marica z Nabrežine. — Nalogo imajo soc. demokratični agitatorji, zabavljati sedaj kar se da liberalcem, agrarcem — klerikalce pa pustiti kolikor mogoče v miru!

Tolminsko učiteljsko društvo bo imelo svoj občni zbor dne 8. sept. v Kobaridu.

Smrtna obsodba potrjena. — Kakor je znano, je bil 23-letni Anton Nanut iz Št. Andreža obsojen pred poroto v Gorici na smrt, ker je ustrelil svojo ljubico Marijo Pavlinovo. Proti razsodbi je bil vložen priziv. Kasacijska sodnja se je bavila s prizivom v petek. V imenu generalne prokurature je predlagal dvorn svetnik Okretič, da naj se zavrne priziv kot neutemeljen. Ako je tudi zadržal kak prototnik (bilo je vroče in razprava se je vlekla celo v jutro), ni to posebno obtežilna okoliščina. Rekel je dalje, da v odgovorih na vprašanja ni nikake nejasnosti in pravorek je povsem jase. Ako so se oglasili 4 porotniki, ker da bi se bili zmotili pri glasovanju, se nato ne more ozirati, ker sodno postopanje zabranjuje, jemati v poštev take proteste. Kasacijska sodnja je zavrnila priziv, sklenila pa v tajni seji priporočiti Nanuta cesarski milosti. — Presenetila je vsakega smrtna obsodba pred poroto v Gorici, presenetila tudi ta potrditev. Občina Št. Andrež je tudi prosila za pomiloščenje. — Najbrže se spremeni smrtna kazen v kazen 15 ali 10 let ječe. Juristi pravijo, da če bi bilo pri razpravi tako in tako, bi najbrže ne bilo prišlo do take obsodbe. Nanut bi bil dobil majhno kazen. Njegov branitelj je bil dr. Tuma.

C. kr. poštno in brzojano ravnateljstvo v Trstu je razpisalo natečaj za mesto poštne ekspedijenta v Rihembergu le v

nemškem in laškem jeziku: Rihemberg pa vendar čisto slovenski kraj sredi slovenske dežele! Zahtevamo, da se razpisujejo take službe med nami tudi v slovenskem jeziku!

Razstavo obrekovanj in lažij klerikalnih listov je napravil v oknu prodajalnice g. A. Vrtovec v Tolminu. Razstavljeni so listi, ki lažejo o shodu 15. t. m. Vedno je polno ljudi pred oknom, ki si ogledujejo liste, čitajo in primerjajo. Prav tako! Po tej poti se odpirajo ljudem oči.

Gledé čukovske slavnosti v Mirni se jezi »Gorica« nad »Sočo« ter pravi, da se je z grdo besnostjo zagnala v nedeljsko mirnensko slavnost. Jezi se nad naprednooliko. — Povemo jej v tolažbo, da nam je poslal poročilo o čukovski slavnosti klerikalni inteligent, ki je vse videl in vse slišal, kaj se je godilo v Mirni. Če je bil ta »grdo besen,« je pač vedel, zakaj; saj si je od blizu vse ogledal. »Gorica« naj se torej nikar ne jezi nad nami, ker vemo, da jej taka jeza škoduje; nad klerikalnim poročevalcem pa tudi ne, ker je govoril resnico. Najboljše je torej molk.

Obsojen nunc. — V soboto je bil obsojen pred tukajšnjo sodnijo dornberški župnik Lovro Točobran na 20 K globe, radi žaljenja časti, storjenega nekemu Dornberžanu 15. t. m. Lovro Točobran pa je že navajen takih obsodb. Tudi leta 1907. je bil obsojen radi žaljenja časti, ker je na prižnici žalil dve dornberški dami.

»Gorica« se je zopet po svoji stari navadi debelo zlagala: »Ona je «slišala,« da imajo liberalni župani od izvrševalnega odbora ukaz, naj skrečijo dobo upogleda v volilni imenik ter pozivlja, naj se take nepostavnosti takoj naznanijo na glavarstvo. — Vse to ni nič drugega kot laž in obrekovanje, česar se klerikalci tako pridno poslužujejo v sedanjem volilnem boju.

Kako so čuki od klerikalnih voditeljev skvarjeni ljudje, se je pokazalo zopet v nedeljo. Hoteli so delati zgago v Št. Andrežu, pa so bili takoj primerno zavrnjeni. Neki čuk pa je pisal starosti Št. Andrežkega Sokola grozljivo dopisnico. Morda se pisca te dopisnice dobi! — Čisto po naukih krivoverskega Terseglava!

Kolone lovijo klerikalci. Pravijo, da uspešno. Klerikalci mislijo, da bi ne bilo napačno za nje, ako bi pridobili v splošni kuriji v Brdih par sto glasov. Pravijo, da so teh glasov že gotovi, ter da pojdejo koloni volit klerikalne kandidate. To pa za klerikalno farbanje v kolonskem vprašanju. Skoro ne moremo verjeti, da bi bili koloni tako kratkovidni ter bi se udali klerikalcem, kateri jih imajo le za norca. Ko bi zinagali klerikalci, naj bodo koloni prepričani, da ne pride nikdar do rešitve kolonskega vprašanja. Saj je znano, da so največji prijatelji nunccev, najhujši gospodarji kolonom! Torej pamet in previdnost! Poklicani, podučite kolone, da bodo videli svoje prijatelje v pravi luči.

»Napredna olika.« — Pišejo nam iz mesta: V sobotni številki se je »Gorica« vrgla na goste, ki so se vračali o priliki slavnosti iz Vrtojbe skozi Št. Peter domov v Gorico. Pravi, da so prihrumeli olikani naprednjaki in pri podžupanu »gospodu Andreju Blažicu« v pozni noči vlomili vrata in torej tako ravnali, da so pomlili vrata ter brez dovoljenja razsajali v podžupanovi kuhinji. Res je, da se je vračala ob pozni uri večja družba kolezarjev in peš iz Vrtojbe proti Gorici, res pa je tudi, da je to družbo med potoma vjela taka ploha, da so stopili v malo zavetišče, to je pod kap strehe, ki visi nad vrati dvorišča. Družba je videia v podžupanovi hiši luč in prosila je, naj jih pustijo v zavetje. Toda samaritanska usmiljenost podžupana je segala le do odgovora: »ste morali iti prej domov.« Ploha je bila taka, da je bila družba izpostavljena škodi na zdravju. Omenjena družba se je stiskala pod to streho več kot pol ure in prosila, naj ji odpre gospodar, ker je bila strelja v primeri z množico vračajočega se ljudstva komaj samo za klobuke prostorna. Toda klerikalni podžupan ni dal nobenega odgovora, na kar je začela družba protestirati. Ker je ogorčen je naraščalo, je konečno vendar-le prišel podžupan in med godrnjanjem odklenil vrata in pustil kot miši mokre goste v kuhinjo, — sam pa je tekkel po — občinskega stražnika. Dasi je bila družba že čez pol ure v kuhinji, podžupan stražnika ni našel. Toda podžupan Blažica je vliil še nekaj u-

smiljenosti na uboge, ki iščejo strehe. Izrazil se je, da spravi »te liberalce« v luknjo. Vse drugo, kar pripoveduje »Gorica,« ni res. Škandalozno pa je, da izpostavlja v javnost ljudi, ki niso nikomur nič storili, s hudobnim namenom, da bi jim škodovala! —

Oni junaki iz Trenč, ki so rešili ljubljanskega zdravnika dr. Stojca, ko je bil ponesrečil, so: Jože Komac, Anton Tožbar, Andrej Komac in Janez Brginec. Slovensko planinsko društvo napravi razglednice s sliko naših 4 Trentarjev.

V Ajdovščini bo 5. sept. velika delavska slavnost. N. D. O. iz Trsta napravi izlet z raznimi društvi v Ajdovščino.

Sokolski vestnik.

Sokolska slavnost v Št. Andrežu. — Toliko pričakovano jutro je nastopilo, ali mesto radostnih lic si zrl potrte obraze, ki so se zvedavo obračali proti nebu, po katerem so se podili temni oblaki. Prišel je tudi dež. Koliko truda, koliko skrbi in vse — zaman! O ne! Nebo se je usmili in solnce je posijalo na praznično okinčan Št. Andrež. In praznično so se razveselila prej potrta lica: bo! In bilo je....

Sprevod se je začel pravzaprav že v Gorici v društveni telovadnici, kjer so se zbrala vsa društva in odkorakala ob 3. pop. Krasen prizor in za Gorico nekaj novega. Sokoli, 152 v kroju, so korakali po mestu v 3 zborih, ki so jih vodili br. Kranjc, br. Brajnik in br. Dekleva iz Trsta. Radi statistike naj povem tudi, da je bilo iz Gorice 42 članov, iz Volčedrage (odsek Sokola v Gorici) 26, iz Ajdovščine 18, iz Črniča (odsek Sokola v Ajdovščini) 13, iz Prvačine 11, iz Trsta 7, iz Bilj (odsek Sokola v Gorici) 5 in iz Solkana 2. Raznatega je bilo več članov, posebno mlajših telovadcev v civilni obleki. Na Rojicah se je pridružilo še 13 bratov iz Mirna in tako so prikoralke rdeče vrste naše narodne armade v Št. Andrež, kjer jih je pričakoval pod slavalokom Št. Andrežki Sokol, pevsko in bralno društvo ter mnogo občinstva. V imenu pričakujočih je pozdravil došle v prisrčnih besedah br. starosta Zavadlav ter povdarjal misijo naših društev. V imenu Sokolov se mu je zahvalil za pozdrav in sprejem starosta goriškega »Sokola. Med pozdravljanjem občinstva se je pomikal sprevod na veselični prostor. Vse je nestrpnost pričakovalo nastopa telovadcev. Ni jih bilo treba predolgo čakati; kmalu je prikoralo 62 krepkih mladencev a še pred razstopom za proste vaje je iznenadilo »Bralno in pevsko društvo« iz Št. Andreža občinstvo s krasnim zborom »Sokolska«. Srečno izbrana pesem, kakor tudi izvajanje iste, dela čast domačemu vrlému zboru. Sledile so proste vaje pod vodstvom br. Kranjca iz Gorice. Kaj naj rečemo o teh? Občinstvo se je divilo izvajanju in le večak, strog kritik bi bil mogoče tu pa tam zamrmral v brado, a že pri nastopnem gibu gledal jasnega čela točno izvajanje, ki mora navdušiti še tako mlachnega telovadca za nadaljno delo, a drugega pa napolniti z zaupanjem v samega sebe....

Nato je nastopilo 6 vrst (2 iz Gorice, 2 iz Št. Andreža, 1 iz Ajdovščine in 1 iz Trsta) na orodju z enkratno menjavo. Vse vaje, ne ravno lahke, so se izvajale zelo dobro, za kar so žele vse vrste od strani očaranega občinstva obilo pohvale. Tevadbó je zaključil Sokol iz Št. Andreža s skupinami na bradlji in drogu pod vodstvom br. Bašina, podnačelnika Sokola v Gorici, ki so tudi splošno ugajale. — Delo je bilo dovršeno in razvila se je prosta neprisiljena zabava. Mladina se je zasukala, brhke narodne mladenke so švigale med pisano množico ter razprodajale to in ono, mlado in staro je pelo in se radostilo srečno vspele Sokolske slavnosti, in hvalilo delavce in delo. — Kdor ni našel prostora na veseličnem prostoru, je šel v po Sokolu priporočane gostilne, kjer je bilo vse živo in kjer je morala zadovoljiti vse točna postrežba in — neobičajno — običajne cene. — Tako bi moralo biti povsod. Da, ta nezizprosná trobka nas je prehitro iztrgala veselju iz rok s pozivom na »odhod«, a nesli smo mi, kakor tudi drugi udeleženci, pač najlepše spomine na »naš dan«. Priznati moramo, da se je takrat odzvalo vabilu veliko število občinstva, ki je pripomoglo na ta način bratskemu društvu do

toli zaželjenega telovadnega orodja. To pa uporabljajte, bratje Št. Andrežčani, v prid sebi, »Sokolu«, in narodu, ki vam je stal ob strani. Na zdar! K.

Zveza narodnih društev.

»Naša bodočnost.« — Predsedništvo »Zveze narodnih društev« priporoča društvom naročbo na »Naša bodočnost«, list za šoli odraslo mladino. Ta list izhaja 15. dan vsakega meseca in velja vse leto 2 K 50 v. Naslov: Upravišstvo: »Naša bodočnost« v Ljubljani. V svoji zadnji, 8. številki ima list sledečo vsebino: Krivic: Alkoholizem in abstinenca, Plemič: Ustavoznanstvo, Skozi puščavo, Prirodoslovni paberki, Mladinski glasnik, Listek. Ta list je prav primeren za društva in v njem bo od časa do časa tudi kako poročilo o delovanju »Zveze narodnih društev.« Nekaterim društvom je poslala pisarna Z. N. D. zadnjo številko »Naše bodočnosti« na ogled. Naj si torej naroče naša društva ta mesečnik, v katerem je najraznovrstnejšega čitiva!

Goriška kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Danica« v Gorici sodeluje pri dirki Gorica-Miren s pešhojibrzotek. Zato daruje dr. tri darila 1 srebrno pozlačeno svetinjo, 1 srebrno in 1 elegantno dozo za svalčice. Do sedaj se je priglasilo osem dirkačev za brzotek. Vse člane se naproša, da pridejo v nedeljo pop. ob 1. uri v društveno sobo, da se dogovorimo radi rednikov pri dirki.

Kolesarsko društvo »Miren,« pevsko »Ipava« in tel. »Sokol« v Mirni naznanja, da se vrši v četrtek ob 6. uri zvečer glavna skušnja za dirke in brzotek. Gosp. dirkači so naprošeni, da se iste gotovo udeleže.

Trgovsko-obrtne in gospodarske vesti.

Za vinorejce. — Trvdka Markl & Kaiser z Dunaja, XX/2 Nordwestbahnhof — Magazin 7, poprašuje po belem grozdju za mošt, ki bi se ji naj pošiljalo v zabojih ali koših po 40 do 50 kvintalov po dvakrat do trikrat na teden. Pogajati se je neposredno s trvdko. —

Politični pregled.

Državni zbor bo sklican najbrže na dan 5. oktobra, nekateri deželni zbori pa 22. ali 23. sept.

Proti Čehom. — V petnajstem okraju na Dunaju so imeli Čehi v nedeljo shod. Nemci so jih napadli ter udarli v poslopje »Založne.« Policija in vojaštvo je ločilo obe stranki.

Razne vesti.

Dr. Fran Vrbanič. — Razžaloščena stoji Hrvatska pred grobom enega svojih velikanov. V četrtek 26. t. m. v noči je preminul dr. Fran Vrbanič, veliki hrvatski učenjak in politik. — Rojen je bil l. 1847. v Gospiču.

Morilka svojega moža pred porotniki oproščena. — Včeraj se je vršila v Ljubljani porotna razprava proti Tereziji Kopač od Sv. Miklavža, ker je umorila svojega moža. Z možem sta se hudo skregala, ker jo je dolžil, da mu je nezvesta. Ko je spal, ga je polila s petrolejem ter zažgala. Mož je na opeklinah umrl. Porotniki so potrdili umor pa tudi neodgovornost njeno. Vsled tega je bila Kopačeva oproščena. Na kolenih z jokom se je zahvaljevala porotnikom za oprostitev.

Povodnji v Mekšiki. — Izstopila je reka Santa Catarina ter povzročila velikanške poplave. Utonilo je okoli 800 ljudi, brez strehe jih je okoli 15.000. Škoda je 20 milijonov dolarjev.

Razkol v soc. demokraciji v Trstu je tako dozorel, da je ustanovil bivši državni poslanec Pagnini novo soc. stranko, ki bo imela tudi svoje glasilo.

Stoletnico tirolske ustaje so praznovali slovesno v Inomostu. Navzoč je bil tudi cesar, ki je položil venec na spomenik junaka Andreja Hoferja. Deželni glavar Kathrein je pozdravil cesarja nemško in laško, cesar je tudi odgovoril v obeh

deželnih jezikih. Cesar si je ogledal med drugim glavno deželno strelišče. Udeležilo se je slavnosti tudi okoli 2000 laških strelcev, in sicer klerikalcev. Laški liberalci so demonstrirali proti njim, ko so odhajali v Inomost, češ, da z udeležbo delajo proti avtočimnenu programu Trentincev. Prišlo je celo do spopadov in aretacij.

V Škedinju pri Trstu je bila 29. t. m. velika slavnost. »Velesila« je obhajala svojo 25-letnico. Moment razvija zastave je bil posebno krasen, sploh pa je uspela vsa slavnost najlepše. Govorila sta med drugimi tudi Mandič in Rybar.

Avstrijski trafikantje bodo imeli svoj peti shod koncem septembra v Gradcu.

Ogrski katoliški shod je bil otvoren v Segedinu 29. t. m. To je 9. dež. katoliški shod. Slovaki se ga ne udeležujejo. Pa tudi nimajo kaj iskati pri ogrskih »katolikih.«

Zrakoplovci. — Iz Bethenyja poročajo, da se je pripetila Bleriotu nezgoda na poletu. Razletel se je motor in Bleriot je padel ter padel na zemljo. Poškodovan se je po obrazu pa k sreči le lahko. Drugi zrakoplovec Breguet je tudi padel ter se poškodoval. Aparat se mu je razbil. Iz Berolina je odpotoval Zeppelin III, proti jugu pa se spustil na Saksonskem na zemljo, ker se mu je pokvaril vijak.

XVI. mednarodni medicinski kongres je bil otvoren 28. t. m. v Budimpešti. Otvoril ga je nadvojvoda Josip. Na kongres jih je došlo 3432.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 v. n. Ako je oglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 v. n. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na doželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Kontoristinja z enoletno prakso, vešča slov., ital. in nemškega jezika, išče primerne službe. Naslov pove naše upravišstvo.

Hiša v Grahovem na lepem prostoru, dvonadstropna, z 8 sobami, priprava za vsako obrt se odda v najem takoj ali pa proda prav po ceni. Natančen naslov pove upravnišstvo »Soče«.

Naznanilo. — Na razna vprašanja slavnega občinstva si dovoljujem naznaniti, da se toči pravo plzensko pivo »prazdroj« v Gorici v hoteljskih restavracijah, in sicer:

v hotelu »Pri pošti«
»Union«
»Pri zlatem jelenu«
»Tri krone«

ter da ga oddajam na debelo iz zalogo v sodčkih po 100, 50 in 25 litrov.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

A. I. Pečenko, zalagatelj za Goriško-Gradiščansko v Gorici, tek. Josipa Verdt 26./28.

N. B. — Kdor pije plzensko pivo pri »Zlatem jelenu« prispeva 25 vinarjev pri hektolitru za »Dijaško kuhinjo«.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče »hrbarškega« in drabnega blaga ter tkanin, proje in nitij.

POTREBŠČINE za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

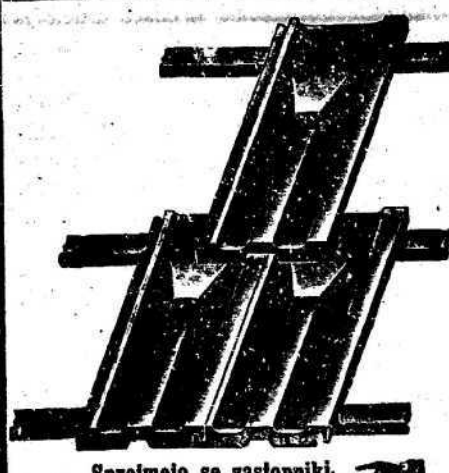
POTREBŠČINE za krojače in čuljarje.

Svetinjice. — Rožni venc. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost: **Semena za zelenjave, trave in detelje.**

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na doželi. 9. 95.

Sprejmejo se zastopniki

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga pečl, ponudijo vsako poljubno množino

patentiranih

zarezanih strešnikov

„Sistem MARZOLA“ (Strangfalzziegel) „Sistem MARZOLA“

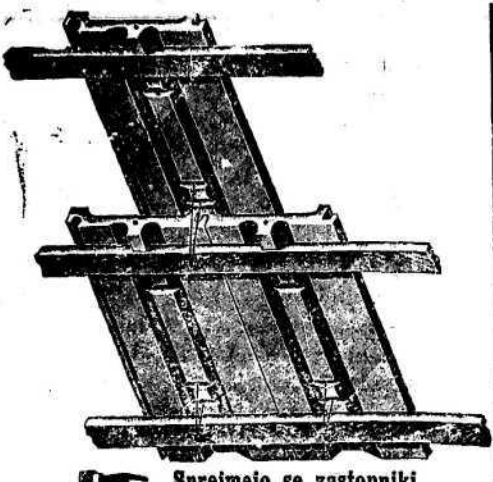
Barve: a) rdeče naravno žganl, b) črno impregnirani.

■ Najbličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje. ■

Vsaki strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je go'ovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prospekte pošlje no na željo brezplačno.

Takojnja in najzanesljivejša postrežba

Sprejmejo se zastopniki

SUKNA

in modno blago za obleke
priporoča firma

Karel Kocian tvornica
za sukno
v Humpolcu na Češkem.

Tvorniške cene. Vzorci franko.

Stavbeno podjetje
Znidarčič & Stepančič
GORICA
ULICA MATTIOLI

se priporoča sl. občinstvu in drugim
korporacijam za izdelovanje vsakovrs
nih stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelo
vanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplo priporočata

Znidarčič & Stepančič.

Prostovoljna prodaja
posestva

Šlegljevih dedičev v Šturiji.

(Hiša, hlev, velik vrt).

Pripravno za kupčijo.

Pojasnila daje

Danijel Šapla,
posestnik v Šturiji.

Novodošlo blago za
nastopno sezono

se vdobi po zmernih cenah

v delavnici in trgovini z gotovimi oblekami

== **Anton Krušič,** ==

krojaški mojster in trgovec
Gorici

Tržaška ulica šte. 16

v lastni hiši.

Opozarja se gg. odje
malce, da je došla rav
nokat velika množina
raznorsnega blaga ka
kovosti iz avstrijskih in
angleških tovaren naj
različnejših

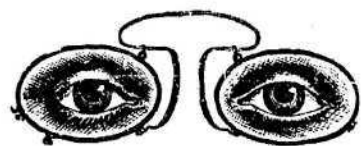
za vsaki stan.

POZOR!

Edini specialist — optik

J. Primožič - Gorica

na Kornu št. 13.

priporoča svojo bogato zalogo optičnih pred
metov kakor: raznovrstna očala bodisi niklasta
ali zlata v vseh številkah, (Bergkristal), leče
itd. vse le po zdravniških predpisih.
Velika izber: barometrov, toplomerov, zdrav
niških toplomerov, kukal za ločce in hribo
lazce, vage za vino, žganje in razne druge
tekočine, mikroskopol ter drugih predmetov
spadajočih v to stroko.

Popravila se izvršujejo točno in po
zmernih cenah. Cena blagu konkurenčna.

Na željo se pošilja blago tudi na dom.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporoča

J. Primožič, optik.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga

oljkeinega olja

prve vrste

najboljših tvevk iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112,
120, 123, 136, 144, 160, 180, 200, 240

za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se
pišča kupcu do popolne vporabe olja; pri
vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga
mila in sveč.

Cene zmerne.

Zlata jama za naše gostilničarje in restavraterje
so priljubljeni

Orkestrijoni

Lahko navijanje.

== Igra kakoršenkoli komad točno in lepo. ==

Najugodnejši plačilni pogoji

Zastopstvo za Primorsko

Rajmund Kren - Gorica

ulica Teatro.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909.,

na novo otvorena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin.

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu šte. 22

v Ljubljani.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79.

Račun poštne hranilnice šte. 837.315.

Na obnem zboru dne 30. maja 1909. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z
enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojil
nica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na var
ščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni doloži se obrestujejo koncem leta 1908. s 6 %.

Stanje 31. dec. 1908: Zadrugnikov 1904 z deleži v znesku
89.362 kron. — Hranilne vloge: 1.727.304.70. Posojila:
1.698.201.—. — Reservni zaklad: 90.230.05. — Vrednost hiš:
111.255.23.

MIZARSKA ZADRUGA V SOLKANU,

tovarna pohištva in stavbenih izdelkov.

Lasten železniški tir
Gorica drž. kol. — Solkan

Žage v Soteski
(last verskega zaloga).

Osrednje vodstvo: Trst, Via della Caserma št. 4.

Intarurban. telef.: Gorica št. 74, Trst št. 1631. — Tel.: Zadruga, Used. A. B. C. Code v. Edit.

Zaloga: **Solkan; Trst, Via della caserma 4;**

Reka, Via delle Pile št. 2; Spljet, ulica Sv. Dujme, Na novo obali.

Zastopstva: **Egypt in Levanta.**

Vposluje okroglo 400 uslužbencev ter ima nad 150 H. P. parnih in turbinskih
gonilnih sil — Lastne električne centrale. — Letna produkcija K 600.000.

Izdeluje pohištvo vseh slogov, ter vsa stavbena dela.

Tehnični in fotografski zavod v Solkanu.

Opravlja popolnoma: Hotele, vile, cerkve, šole i. t. d.

Les se pripravlja v posebnih pečeh na par, ki se razgrejejo do 60°.

Zadrugne glavnice K 90.000. — Baranjska rezerva K 180.000. — Rezerva za izguba K 21.000.

Zadružni urad v Solkanu sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5—6 %.